

სნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

51

დამატების № 114.

ხუთშაბათი, 1 მაისი 1903 წ.

გაზეთის № 2138.

არაქისის ცრემლები

ჩაფიქრებული

რაფიელ პეტროვიჩისა

მშობელ არაქისის კიდეთ
უბო-უბოლოთ ვაბიჯებ
და ძველ დროთა სსოფინათა
ტრადიციე შუა დეგეძებ.

მაგრამ ზვიერთანი წულის ნაწილი
ჩვევით ზედ ასქედებთან,
მწუხარე ცრემლები ფრქვევით
შორს ლუღვინით კარბანს,

არაქისო! რათ არ უფლი
თვეზებთან ბავშურ ფერხულს?
ჟურ ზღვამდე არ მისი უხარ,
ტყედა ჩემებრ დადაკულს.

ცრემლები რათა გცვიკა
გმირულ, აძვი თვალთაკან
და ჩქარა რათ კარბიასრ
სამშობლოს კიდეთაკან?

წინარაო წაღი, დიმიდიოთ,
და ჩვევით ნუ იმღერევი:
სიყმაწვილე მოკლე გეჭეს,
მაღე ზღვას შეგერევი!

და, ვარდნი ჰეგვადნი
ტულუხე შენსა კიდებზე
და ბუღბუღინიღ დიღამდე
დაჭეხნისოდენ ბუჭეფუხე;

მწვანე, ხასხასა ნაძვინი
შენს მშობლოურ უბეში
ნახ ულორტებს და ტოტებს
იგროლებინდე ტხეულ დღეში!

შენს ახლოს მოდიდინე
მწვემით აბრთა უშაშრათ,
თხა-ცხვირი შეგ დეგეობდეს
უოველთვის თაისუფლათ.

ამუბებულა არაქისი,
ანამურდა ულქეზათ
და ზვიერთაში გაისმე
ეს სიტყვები ზესუსათ:

„ღაღო, უგათო ურმაო!
„თველებში რათ მამოთთებ
„და ძველ დროთა უთვალეს
„ღარდებს რაისთვის მავანებ?

„სატრფოს სიკვდილის შემდეგ
„გინახავს ჭერივი თვალთ,
„შირთულ-მოკაცმუღიეთს
„შინაურელ ტნისცმუღეთ?

„უვის თვალი მოთხიბლო,
„ან ვისთვის ვისინდე გულს?
„პეტრისთვის უნხო ვარ
„პეტრის-ეი შე თვითონ მძულს.

„ჩემი თვისტოში მტკავრო
„(თუმც ჭერივი ჩემსავით)
„მაცდურობის ბრმა ბირკილს
„შათურეეს შინასავით.

„მაცაღითს იქ არ გეძებ,
„შე ჩემსას მუგებში:
„უნხო სჯერა არა მსურს,
„მუღამ ჭერივით დავრჩები.

„შქონდა კრიალა ძირი,
„ტალა ნაგრეს მიგაგდა
„და დღამდინ ცისკარი
„ნემს გულში დეგრეგდა.

„რადა დამჩსა იმ დღიდან?
„(რადას არა სწვდა მტერი?)
„ჩემ დიდ ქალაქ-სოფლებს
„ნანგრეგებსდა ვუნძქერი!

„ანარტს ვებრძლები,
„მიღელს მშობლოურათა
„და თვის წმინდა უბიდენ
„წუალს მიცხანის უხვათ.

„მაგრამ იმ წმიდა წულებით,
„პოთფის ნაკალუდით
„უნდა ვრწუხდე მათ სნულესს,
„უინდ რომ ასე მძულს გულით?

„ან ცხოველ მუთველ ჩემ წულის
„იდიდეჩ ნამიმეღარი,
„ნამახსას ასრულებდეს,
„ოსმადო ტინდ თათარი?..

„მამინ, როს ჩემი შეიღინი
„— ვინ უქს? — მშიურ-მწურეაღინი
„უბატონოთათ არათან
„სსხვა ჭვერებში მავანინი...

„შორს, შორს განახინე
„ბუნებთ ჩემი კრი
„და ტოში უსწულოთათ
„მომღეს შე მავიერი!

„მითთვის მოგროთა მოგვამხო
„უბეი კიდე— ტვლები
„და ან მოთხიბლო მითი
„წუქანი თვალბინი?..

„ვიდრე ჩემი შეიღებო
„ასე უღანს ვარბთ,
„მეტლოვარეთ ვიქებო—
„ამას ვღებ წმინდა ალექსით.“

„ღარ სთქვამდა არაქისი,
„აზვიერთდა, ანამურდა
„და ლეღეგულ ტველსავით
„მცხინრეთ წინ გაგრდა.

ბ. გვანგულიაძე

თამარ მეფე

† 1 მაისი 1211 წ.

„იყო დრო, — შერ სისხლისგინი
„კოპწითა მოკაცმუღელ,
„დაჯტოლ-დეგრეკრიაღებო
„ახურსით მოხიბლულად;

ბარონ ედვარდო როზბი
კათოლიკეთა ეპისკოპოსი

კათოლიკეთა ეპისკოპოსი ტირასპოლისა (და კავკასიისა)
ბარონ ედვარდო როზბი.

28 აპრილს ტფილისში ჩამოხანდა რომის კათოლიკეთა ეპისკოპოსი, რომელსაც ექვემდებარება საქართველოს და კავკასიის ეკლესიები. იგი მოიუღოს საქართველოს; აკურთხებს ბათუმის ახალს ეკლესიას, მეგრ დათვლიერებს ქუთაისის, ახალციხის, ახალქალაქის და გორის კათოლიკეთა ეკლესიებს და შემდეგ აღექვანდრაპოლის მხარეში წავა და ბირონს სცეხებს იმით, ვისაც მირინი არ მოუღია.

ეპისკოპოსი ედვარდო როზბი ბარონის გვარისაა ოსტრეის შტრიდან, უნივერსიტეტე აქვს გათავებული, იგი ფილოსოფიის დოქტორია და უფლებათა კანდიდატი. ერთ დროს პროკურორი ყოფილა, შემდეგ სასულიერო წოდება მიუღია და შარშან პაპს უეკურთხებია ეპისკოპოსად. ბინა აქვს სარატოვში, სადაც კათოლიკეთა სასულიერო სემინარიაა.

შეხვედრობით 50 წლისაა ჰავს განათლებული კაცია ევროპულ ენებზე მოლაპარაკე. მისი ცოცხალი და გარკვეული ლაპარაკი ალაპარაკებს მოსაუბრესაც და სსიაოვერო შთაბეჭდილებას ახდენს.

შუბი ტომარაში არ დაიმაღლებია.

ჩეხოვასა

სამ ცენინანი ჩახაჯდომი სოფელ-სოფელ მიაქროლებდა პეტრე პავლეს-ძეს პოსულდის, რომელიც ყველასათვის საიდუმ-

ლოთ მიტჩქარებოდა სამაზრო ქალაქ ზს-საცენ. უსახელო წე რლი მიიღო და ამან აიძულა წასასვლელად.

„უნდა თავს დაეცე“... ოცნებობდა პოსულდინი და თან საიეს საეულოში იმერუნდა. „ათასი სისამაგლე, უსინიდისომა ჩაიდინეს და უხარიათ, რომ ვერაინ გაიგებს და ჰვინიათ ვითომ კუდები წყალში დინაოლს... ხა, ხა, ხა!.. წარმოიბღენია მათი განკვირება და შემტყუნება, როდესაც მხიარულობის დროს გაიგონებენ: „მოაბრახეთ აქ ლაპაქნი ტიპკინი! რა ალიაქითი ასტყდებია... ხა, ხა, ხა!..“

როდესაც გაძლა ოცნებით, პოსულდინი გამოელაპარაკა მეეტლეს.

რომ თავმდაბლობა გამოეჩინა, ამისთვის პირველად თვის თავზედ შეეკითხა:

— პოსულდინს კი არ იცნობ?

— როგორ არ უნდა ვიცნობდე! გაიღმა მეეტლემ. ვიცნობთ პოსულდინს!

— რაღას იცინი?

— საოცარია! უქანსკნელს მწერალს ვიცნობ და პოსულდინს როგორ არ უნდა ვიცნობდე! იმისთვის არის იგი აქ დანიშნული, რომ ყველა იცნობდეს.

— ეს კი მართალია!.. ჰა, რას იტყვი? შენის აზრით კარგი კაცია?

— არა უშავს რა... ჩამოქნარა მეეტლემ, კარგი გახლავთ, თავისი საქმე კარგად იცის... ორი წელიწადი არც კია რაც აქ დანიშნეს და ბევრი რამ კარგი გააკეთა...

— ისეთი შესანიშნავი რა გააკეთა?

— ძალიან ბევრი სიტყვე. ღმერთმა აცოცხლოს; რკინიგზა გამოითხოვა, ჩვენს მხარეში დაითხოვა ხობრიუკოვი... საზღვარი დარა ჰქონდა იმ ხობრიუკოს... აღირა-აშეგულერი იყო... დიდი არ დასაცლებელი! ყველა მოწიწებით შესტყენა, მაგრამ მოვიდა პოსულდინი და ხობრიუკოვი ჯანაბისკენ გაისტუმრა, თითქოს არც კი ყოფილიყოს ქვეყანაზედ... არა, მამე! პოსულდინს ვერ მოისყიდი, ვერცა! თუნდა ასი, ათასი თუმანი მისცე, მაინც არავის ცოდოს არ დაიდებს, სულს არ წაიწმენდს.. არა!

„მაღლობა ღმერთს ამ შხრივ მაინც მიმიხედუნენ და მთავსებენ“, გაიფიქრა პოსულდინმა, და თან უხაროდა. „ეს ძალიან კარგია!“

— განათლებული ბრძანდება... ვანგრძობ მეეტლემ: — და მასთან არც ამპარტავანია... ერთხელ ჩვენებურებო წვიდუნენ მასთან საჩივლელად და, როგორც დიდ-კაცებს, ისე თურმე ყველას ხელი ჩამოართვეს, „თქვენ, დაბრძანდით“ და სხვა... ფხიზელია, გამჭრიახი; სიტყვის არ იტყვის, რომ იკლოკიტური რამ არ დაეშტობა, ან კიდევ თქვენ გგონიათ წველა იაროს, ნაბიჯით სრულიად არა: სულ დარბის და დარბის წვენებურებს არც კი დააცდა რომ თურმე უბრძანა: „ჩქაბა ცხენშია!“ და პირდაპირ აქეთ გამოქანა... მოვიდა და ყველაფერი უტყვად მოავგვარა. ვროშო არავისათვის გამოუტრომე ვია... ბევრით სჯობიან წინანდლს! რასაცკერველია პირველიც კარგი იყო: წარბისსადგი, ახოვანი, დნჩვი, მთელს გუბერნიასში იმისთანა დიდი ხმა არავისა ჰქონდა და იმაზედ ძლიერი არავინა ყვიროდა: როცა მოდიოდა აქეთ ათი ვერსის სიშორეზე ისმობდა მისი ხმა მაგრამ, რაც შეებნა შინაგან საქმეებს, ამაში ეხლანდელი უფრო გამჭრიახია, ეხლანდელს ასჯერ მეტი ტვინი აქვს თავში, ვინემ ყოფილს... ერთი უბედურება კი, სკიოს... ყველაფრით კარგია, მაგრამ ერთი უბედურება: ლოთია!

„ესტე შენი შაქარი!“ — გაიფიქრა პოსულდინმა.

— სადან იცი რომ მე... რომ ის ლოთია?

— ტყუილს ვერ ვიტყვი მე არასოდეს არ ნინხავს მივრალი, თქვენო ყეთილოზობილემაც, მაგრამ ვერც ამბობენ... ხალხთითონაც არ უნხავს ის მივრალი, მაგრამ ვეფთი ხმა დადის... ბევრ ხალხში, ან როცა სტუმრად არის, ბალში ან კიდევ სადმე, მაშინ იგი თურმე არ სცამს. სახლში კი თურმე მან

სუხავს ხოლმე... ადგება თუ არა ლოგინიდან, ჯერ თვალში არ გაუხელოა და ის კი მოითხოვს არასც და ყურბუკებს. ერთს უკიბს რომ მიუტანენ, მეორეს თხოულობს... ასე ამგვარად მთელი დღე სვამს. მერე თქვენ იფიქრეთ, სვამს და მიყუწდება. მაშასადამე თავის დაქერაც სკლდნია. როცა კი ჩვენნი ხობრიუკები დადგება, ხალხი არ და ძალღლებტი კი აყაყან-

ბათუმის კათოლიკეთა ხსნაღა ეკკლესიას.

დებოდნენ და ყმოდნენ. პოსულდის კი ცხვირიც კი არ გაუწყობილდება თურმე! ჩაიკეტავს კანინეტის კარს და არაკრავებს.. რომ ხალხმა არ შენისნოს, სტოლოში უწინრად უჯრა მილით გაიკეთა. ამ უჯრაში ყოველდღის არაყი, უღვას... დაეწუფება მილს, გამოსწუფებს და იგი უჯრე მთვარალი... ისევე კარებში, პორთუგალიში...

„აიდან გაუგიათ?“ განცვიფრდა პოსულდინი. დმერთო ჩემო! ესეც კი თურმე იციან! რა სისაბაგლოა..“

— დედა-კაცებიც კი ძალიან უყვარს. მდღღრობითი სქესის შესახებაც დიდი გაიძვრა და პლუტია. (მეტეტემ ჩაიციონა და თავი გაიწ-გამოქიწა). სწორედ უშვავსობაა და სხვა არაფერი! ათზედ მეტი საყვარელი ჰყავს... ორი იმასთან სახლში სცხოვრობს. ერთი ნასტასია ივანოვნა, ვითომდა სახლის აფან-ჩავანდ, მეორე — ფუი, ეშმაკი, დამაიწყდა! — ლიოლმლილია სიმონოვნა, ვითომდა მწერლის... მაგერად; ყველაზედ პირველი კი ნასტასიაა! რასაც ეს მოინებებს, პოსულდინს იმას გაეცეთებინებს... ისე ათაშაშებს თავის ხელში, როგორც მელა თავის კუდს... დიდი უფლება აქვს... ისე პოსულდინისა არ გზინიანთ, როგორც ნასტასიას!.. ხა, ხა!.. მესამე გულის ვარდი კახლის ქუჩაზედ სცხოვრობს.. რა სობინტურია?..

„სახელებიც კი იცის—გაიფიქრა პოსულდინმა და სირცხვილის ათმა აჭრა.— და მერე ვინ? ტეტეამ, მეტეტემ... რომელსაც ქალაქი თვალთ არცკი უნახავს... რა სისასაგლოა... სიღუბე-ქირე... სალხანობა!“

— შენ საიდან იცი ყველა ეს?—ჰკითხა პოსულდინმა ალღელებულის ხმით

— ხალხი ლაპარაკობს... მე კი არ მინახავს, მაგრამ ხალხისაგან გამოვიანია. ანკი რა, ვინც ისე ძნელია გავგება? კამერდინს ან მეტეტეს ენას ხომ არ გმსკრიან... ამის გარდა თვითონ ნასტასია დაყაილობს ქუჩა ქუჩა და ყველას უამბობს თავის მუნდირებებს. ხალხის თვალს ვერ დაგებლები... ი ვიღაც პოსულდინია ძაან ჩვეულებმა კი აქვს, რომ ზუმად დაძვრება გამო-

საიძებლად... ყოფილი გამოპობებლი კი, თუ სადმე დააპირებდა წასვლას, ერთის თვის წინათ შეტაკობინებინებდა. და როცა მიდიოდა სადმე, დიდის აშბი, უკა-ქუბილით, ფარი-ფურით და ღრიანცელით... მისი თანამზღებელი ყველა მზრიდგან მაიქროლებდნენ: წინიდამაც, უკანაც და გვერდითაც; ადგილას რომ მიდიოდა ლაზარებინად გამოიძინებდა, კარგად გამოიღებოდა, გადმოკრავდა და მერე სამსახურის საქმეების შესახებ ყვიროდა მოჭრთავად შეუტ-შემოუტევედა ყველას, კიდევ გამოიძინებოდა, გა მოიძინებდა და ისევ უკან დაბრუნდებოდა. ცხლანდელი კი ყურსთუ რასმე მოჰკრავს, მაშინვე თავს დასასხმლად ჩუმად გაიპარება, მსწრაფად, რომ არც არავინ დაინახოს და არც გაიგოს ვინმემ მისი წასვლა... სასაცილოა! უსათუოდ თავის სახლიდან გავა, რომ ხელქვეითებმა არ დაინახონ და მაშინსაკენ გაექანება... მივა დანიშნულს სტანკიაზედ და კეთილშობილურს ანუ ფოსტის ჩასაჯღომს კი არ მოითხოვს?! არა, ის მაშინვე ტეტია გლესის ჩასაჯღომს მიიწყებდა... მთლად გაიძვრა წამოსასხმში, დედა-კაცივით და, როგორც ზებერი ძალი, ისე ხავის მთელი გზის განმავლობაში, ვითომ ხმაზედ არავინ მიცნოსო... როცა გვიამბობენ ხოლმე სიცილისაგან წულები გაწყდება... ტუტუტო, მიგებება და ფიქრობს, ვითომ ვერავენ მიცნოსო. იმის ცნობა კი მკოდნე კაცისათვის არ არის ძნელი. ფუ! ერთი ვადაფურთხე და...

— როგორ იცნობენ ხოლმე?

— ძალიან ადვილათ! წინათ, როდესაც ხობრიუკები ჩუმად მიდიოდა, ჩვენ იმას მძღვარის მკლავით ვიცნობდით ხოლმე. თუ მოსული ყველას კბილებში სცემს, მაშასადამე ეს უსათუოდ ხობრიუკოვია. პოსულდინს კი მსწრაფად ვიცნობთ ხოლმე უბრალო მგზავრს უბრალოდ უქირავს თავი, პოსულდინი კი ასეთი არ არის. ესთკვით მოვიდა რომელიმე პოსტის სადგურზედ, მაშინვე დაიწყებს: ეს—ვარს აქვებობაო, ეს სული მებუთება, მტკიავა... მოითხოვს მაშინვე: ვარისა, ბილფულობას, ნაირ-ნაირ მუჩაბას. სტანკიაზედაც იციან, რომ ვინც ზამთარში ვარობებს და ბილფულობას მოითხოვს, ის იქნება პოსულდინი. ვინც ზედაზედველს ეტყვის: ჩემო კაროა და მისთან სხვა და სხვა რამეებისთვის უბრალოდ მოსამსახურებს არბრინებს, მაშინ დაუფიცავდაც უნდა დაიჯეროთ, რომ ეს პოსულდინი იქნება. იმას სულ სხეინარი სუნე უღის და დაწვება ხოლმე თა-

ბათუმის კათოლიკეთა ეკკლესიას შიგნით ხარა.

ვისებურად... წამოდგება სტანკიის დივანზედ, მიას-მიახსნავს ღუბებს და უბანებს თავით სამი სანთელი დაუღვან. ასე წამო-

წოლილა ქაღალდებს კითხულობს... ამ დროს ზედამხედველი კი არა, კატკე კი მიხედება რა სულიც არის...

„მართალია, მართალიი. გაიფიქრა პოსუდინმა.—რატომ აქამდის არ ვიციდი ეს?“

— ვისაც უნდა უფარიოდ და უხილოდაც იცნობს. ტელეგრაფით ყველამ იცის... რაც გინდა ჩაიბურღნო ეგ შენი დინგები, რაც უნდა იმალო და იჩქალო, იქ მაინც იციან, თუ სად მიდიხარ... ელიან... პოსუდინი ჯერ სახლიდამ არცკი დამარულა და იქ კი ყველაფერი მზად არის! მოქანდება საქაროდ, რომ ვისმეს თავზედ დაადგეს, მისწროს, სამართალში ვინმე მისცეს ვინმე დაითხოვოს, ისინი კი იმასვე დასცინიან... თუმცა, თქვენო ბრწყინვალეებო, ჩუმაღ, ქურდულად მობრძანდით, მაგრამ ყველაფერი სუფთად და რიგზედ გახლავით!.. მიიქნ-მოიქნევეს კუდს მიტრიალ-მოტრიალდება და, როგორც მობრძანდება, ისევე აიძუებს ხოლმე კუდს... თანაც ყველას აქებს, ხელს მოუქერს ყველას პატრისცემის ნიშნად და ბოდიშს მოათხოვს შეწუხებისათვის... აი ასე. და ამ რიგად! შენ კი როგორ გგონა პა? თქვენო კეთილშობილებო, აქ გაიძვერა ხალხი გახლავით, გამო-

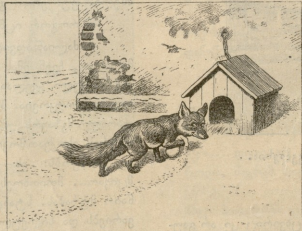
ქნილი... კუდიანები არიან სწორეთ, კუდიანები!.. კაცს ვერ მოეგება იმით რომ უქტერის... აი თუ გინდა დღევანდელი შეთხვევა ვილიო... მივდივარ ამ დილით ცარიელი, სტანციიდან კი, მორბის გაქარებებით ურია-მებუფეტე. ასიათ მიდიხარ, თქვენო კეთილშობილებო! იმან კიდევ მიპასუხა. „ქალაქში“ მი, დე, ნო და ხორაგეულობა მიმაქვს. იქ გხლა პოსუდინის მიელიან

მოტრებებულო! იქნება პოსუდინი ეხლა ემზადება წასასვლელად, ან იმალამს პირისახეს რომ არავინ იცნოს. ან იქნება კიდევაც მიდიოდეს და ფიქრობდეს რომ არავინ იცის მისი წასვლა? იმისათვის კი, ერთი დახედეთ და მზად გახლავით დღენო, თევზი, ყველი და სხვადასხვა ხორაგეული... პოსუდინი კი მიდის და ფიქრობს: შე! გაჩენებთ მე, ბატონებო! ყმაწვილებს კი არაფრია ენადლეობათ! დეე მობრძანდეს! დიდიხანა ყველაფერი მოაწესრიგეს, მიჩქალებს!

— დაბრუნდი უკან! — ხრინწიანის ხმით წახიანტალა პოსუდინმა.—წაეთრეე უკან, შე ლორო, შენა!

და გაეკირებებულმა მეეტლემ ჩასაჯდომი უკან მიაბრუნა...
ად. სოლოდაშვილი.

წაუხდა მძლიან მშაპარობა.

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბაბაძე.